EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 4.6.2025
COM(2025) 219 final

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Nederländernas ekonomiska politik, socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik och budgetpolitik

{SWD(2025) 219 final}

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Nederländernas ekonomiska politik, socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik och budgetpolitik

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97[1], särskilt artikel 3.3,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigering av makroekonomiska obalanser[2], särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

Allmänna överväganden

(1) I förordning (EU) 2024/1263, som trädde i kraft den 30 april 2024, anges målen för ramverket för ekonomisk styrning, som syftar till att främja sunda och hållbara offentliga finanser och hållbar och inkluderande tillväxt och resiliens genom reformer och investeringar samt till att förhindra alltför stora offentliga underskott. I förordningen föreskrivs att rådet och kommissionen ska genomföra multilateral övervakning inom ramen för den europeiska planeringsterminen i enlighet med de mål och krav som anges i EUF-fördraget. Den europeiska planeringsterminen omfattar i synnerhet utformning av landsspecifika rekommendationer samt övervakning av genomförandet av dessa. Förordningen främjar också nationellt ägarskap för finanspolitiken och betonar dess medelfristiga inriktning, i kombination med en effektivare och mer enhetlig efterlevnadskontroll. Varje medlemsstat måste till rådet och kommissionen lämna in en nationell medelfristig finans- och strukturpolitisk plan som innehåller dess åtaganden vad gäller offentliga finanser, reformer och

[1] EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
[2] EUT L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

investeringar och som omfattar en period på fyra eller fem år, beroende på längden på den nationella valperioden. Nettoutgiftsbanan[3] i dessa planer måste överensstämma med kraven i förordningen, däribland kraven på att den offentliga skulden senast vid anpassningsperiodens slut förs in, eller hålls kvar, på en sannolikt nedåtgående bana, eller att den bibehålls på en sund nivå under 60 % av bruttonationalprodukten (BNP) och att underskottet i de offentliga finanserna minskas eller hålls kvar under fördragets referensvärde på 3 % av BNP på medellång sikt. Om en medlemsstat åtar sig att genomföra ett antal relevanta reformer och investeringar i enlighet med kriterierna i förordningen får anpassningsperioden förlängas med upp till tre år.

(2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241[4], genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens (*faciliteten*) inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten ger ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av unionen. I enlighet med prioriteringarna för den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken bidrar faciliteten till den ekonomiska och sociala återhämtningen och driver på hållbara reformer och investeringar, i synnerhet för att främja den gröna och den digitala omställningen och göra medlemsstaternas ekonomier mer resilienta. Den bidrar också till att stärka de offentliga finanserna och stimulera tillväxt och sysselsättning på medellång och lång sikt, förbättra den territoriella sammanhållningen inom unionen och stödja det fortsatta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

(3) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435[5] (*REPowerEU-förordningen*), som antogs den 27 februari 2023, syftar till att fasa ut unionens beroende av import av ryska fossila bränslen. Detta bidrar till energitrygghet och diversifiering av unionens energiförsörjning, samtidigt som användningen av förnybar energi, energilagringskapaciteten och energieffektiviteten ökar. Nederländerna har lagt till ett REPowerEU-kapitel i sin nationella återhämtnings- och resiliensplan för att på så sätt finansiera viktiga reformer och investeringar som ska bidra till att målen för REPowerEU uppnås.

(4) Den 8 juli 2022 lämnade Nederländerna in sin nationella återhämtnings- och resiliensplan till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 i förordning (EU) 2021/241. Kommissionen har med stöd av artikel 19 i den förordningen bedömt återhämtnings- och resiliensplanens relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och enhetlighet i enlighet med bedömningsriktlinjerna i bilaga V. Den 4 oktober 2022 antog rådet sitt genomförandebeslut om godkännande av bedömningen av Nederländernas återhämtnings- och resiliensplan[6], som ändrades den 17 oktober 2023

---

3 Nettoutgifter enligt definitionen i artikel 2.2 i förordning (EU) 2024/1263: ”*nettoutgifter*: offentliga utgifter efter avdrag för ränteutgifter, diskretionära åtgärder på inkomstsidan, utgifter för unionsprogram som till fullo motsvaras av inkomster i form av unionsmedel, nationella utgifter för samfinansiering av program som finansieras av unionen, konjunkturberoende delar av utgifter för arbetslöshetsersättning samt engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.”

4 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

5 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa. eu/eli/reg/2023/435/oj).

6 Rådets genomförandebeslut av den 4 oktober 2022 om godkännande av bedömningen av Nederländernas återhämtnings- och resiliensplan (ST 12275/22, INIT och ST 12275/22 INIT ADD 1).

enligt artikel 18.2 för att uppdatera det högsta ekonomiska bidraget för icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd samt för att inkludera REPowerEU-kapitlet[7]. Detta genomförandebeslut av rådet ändrades den 17 oktober 2023 och ännu en gång den 5 november 2024[8]. Den senaste översynen av rådets genomförandebeslut antogs den 13 maj 2025. Delutbetalningarna ska verkställas på villkor att kommissionen antar ett beslut i enlighet med artikel 24.5 om att Nederländerna på ett tillfredsställande sätt har uppnått de relevanta delmål och mål som angetts i rådets genomförandebeslut. För att delmål och mål ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt måste delmål och mål för samma reform eller investering som tidigare uppnåtts förbli uppnådda.

(5) Den 21 januari 2025 antog rådet på kommissionens rekommendation en rekommendation om fastställande av Nederländernas nettoutgiftsbana[9]. Planen lämnades in i enlighet med artikel 11 och artikel 36.1 a i förordning (EU) 2024/1263, omfattar perioden 2025–2028 och fastställer en finanspolitisk anpassning som är fördelad över fyra år.

(6) Den 26 november 2024 antog kommissionen ett yttrande om utkastet till budgetplan för 2025 för Nederländerna. Samma dag antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även 2025 års rapport om förvarningsmekanismen, i vilken Nederländerna angavs som en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet samt ett förslag till 2025 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningspolitiken och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Rådet antog rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet[10] den 13 maj 2025 och den gemensamma sysselsättningsrapporten den 10 mars 2025.

(7) Den 29 januari 2025 offentliggjorde kommissionen konkurrenskraftskompassen, en strategisk ram som syftar till att stärka EU:s globala konkurrenskraft under de kommande fem åren. I konkurrenskraftskompassen identifieras de tre förutsättningarna för hållbar ekonomisk tillväxt: i) innovation, ii) utfasning av fossila bränslen och konkurrenskraft, och iii) försörjningstrygghet. För att överbrygga innovationsgapet strävar EU efter att främja industriell innovation, stödja uppstartsföretags tillväxt genom initiativ som EU:s strategi för uppstartsföretag och expanderande företag och främja införandet av avancerad teknik som artificiell intelligens och kvantdatorteknik. I strävan efter en grönare ekonomi har kommissionen lagt fram en omfattande handlingsplan för överkomliga energipriser och en giv för en ren industri som säkerställer att övergången till ren energi förblir kostnadseffektiv, konkurrenskraftfrämjande, särskilt för energiintensiva sektorer, och en drivkraft för tillväxt. För att minska alltför stora beroenden och öka försörjningstryggheten har unionen åtagit sig att stärka de globala handelspartnerskapen, diversifiera leveranskedjorna och säkra tillgången till kritiska råvaror och rena energikällor. Dessa prioriteringar stöds av övergripande möjliggörande faktorer, nämligen förenkling av

---

7 Rådets genomförandebeslut av den 17 oktober 2023 om ändring av genomförandebeslut av den 4 oktober 2022 om godkännande av bedömningen av Nederländernas återhämtnings- och resiliensplan (13613/1/23, 13613/23 REV 1 och ST 13613/1/23 ADD1 REV1).

8 ST 13789/24 INIT och ST 13789/24 ADD 1 REV 1.

9 Rådets rekommendation av den 21 januari 2025 om fastställande av Nederländernas nettoutgiftsbana (EUT C/2025/648, 10.2.2025).

10 Rådets rekommendation av den 13 maj 2025 om den ekonomiska politiken i euroområdet (EUT C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http:// data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

lagstiftningen, fördjupning av den inre marknaden, finansiering av konkurrenskraft och en spar- och investeringsunion, främjande av kompetens och arbetstillfällen av hög kvalitet samt bättre samordning av EU:s politik. Konkurrenskraftskompassen är anpassad till den europeiska planeringsterminen, vilket säkerställer att medlemsstaternas ekonomiska politik är förenlig med kommissionens strategiska mål och skapar en enhetlig strategi för ekonomisk styrning som främjar hållbar tillväxt, innovation och resiliens i hela unionen.

(8) Under 2025 fortsätter den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken att utvecklas i takt med genomförandet av faciliteten. Ett fullständigt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanerna är fortsatt viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna bidrar till en effektiv hantering av alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats på senare år. Dessa landsspecifika rekommendationer förblir dessutom lika relevanta för bedömningen av återhämtnings- och resiliensplaner som har ändrats i enlighet med artikel 21 i förordning (EU) 2021/241.

(9) De landsspecifika rekommendationerna för 2025 omfattar de viktiga politiska utmaningar som inte i tillräcklig utsträckning hanteras genom åtgärder i återhämtnings- och resiliensplanerna, med beaktande av de relevanta utmaningar som identifierats i de landsspecifika rekommendationerna för 2019–2024.

(10) Den 4 juni 2025 offentliggjorde kommissionen 2025 års landsrapport för Nederländerna. Rapporten innehöll en bedömning av Nederländernas framsteg med de relevanta landsspecifika rekommendationerna och en utvärdering av Nederländernas genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen. På grundval av denna analys identifierades i landsrapporten de mest akuta utmaningar som Nederländerna står inför. I landsrapporten bedömdes också Nederländernas framsteg avseende genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och uppnåendet av unionens överordnade mål för sysselsättning, kompetens och fattigdomsbekämpning samt framstegen med att uppnå Förenta nationernas mål för hållbar utveckling.

(11) Kommissionen har genomfört en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011 för Nederländerna. De viktigaste resultaten av kommissionens bedömning av makroekonomiska sårbarheter för Nederländerna enligt den förordningen offentliggjordes den 13 maj 2025[11]. Den 4 juni 2025 drog kommissionen slutsatsen att Nederländerna har makroekonomiska obalanser. I synnerhet är sårbarheter som har koppling till hög privat skuldsättning mot bakgrund av en övervärderad bostadsmarknad och det stora bytesbalansöverskottet fortfarande relevanta, trots vissa förbättringar, bland annat en större dynamik bland den inhemska efterfrågan. Dessa sårbarheter har en gränsöverskridande betydelse. Bytesbalansöverskottet är ett av de största i euroområdet och förväntas förbli stort. Ur ett spar- och investeringsperspektiv bidrar alla ekonomiska sektorer till överskottet. Företagssektorns överskott drivs i hög grad på av den verksamhet som bedrivs av icke-finansiella bolag utomlands och bidraget från multinationella företags balanserade vinst. Även om konsumtions- och investeringstillväxten var viktiga drivkrafter för återhämtningen från pandemin släpar Nederländerna efter i förhållande till euroområdet när det gäller företagsinvesteringar och offentliga investeringar.

[11] SWD(2025) 71 final.

Hushållens skuldsättning är fortfarande en av de högsta i EU, men har minskat avsevärt på grund av nämnareffekter, samtidigt som hushållens upplåning återhämtade sig ordentligt 2024. Huspriserna började öka förra året och förväntas öka kraftigt även 2025 eftersom betydande strukturella utmaningar fortfarande inte har åtgärdats. De politiska framstegen har varit begränsade. Vissa åtgärder har vidtagits som skulle kunna minska bytesbalansöverskottet, men deras övergripande inverkan förväntas inte bli särskilt stor. Vissa åtgärder har även vidtagits för att öka bostadsutbudet, men endast begränsade åtgärder har vidtagits för att minska incitamenten för hushållens upplåning. Den senaste tidens införande av hyresgränser innebär risker för utvecklingen av de privata och sociala hyresmarknaderna.

Bedömning av den årliga lägesrapporten

(12) Den 21 januari 2025 rekommenderade rådet följande maximala ökningstakter för nettoutgifter för Nederländerna: 3,5 % år 2025, 3,3 % år 2026, 3,0 % år 2027 och 3,0 % år 2028. Detta motsvarar en maximal kumulativ ökningstakt med 2023 som basår på 10,4 % år 2025, 14,0 % år 2026, 17,5 % år 2027 och 21,0 % år 2028. Den 29 april 2025 lämnade Nederländerna in sin årliga lägesrapport[12] om efterlevnaden av de rekommenderade maximala ökningstakterna för nettoutgifter och genomförandet av reformer och investeringar som hanterar de största utmaningar som identifierats i de landsspecifika rekommendationerna inom den europeiska planeringsterminen. Den årliga lägesrapporten återspeglar också Nederländernas halvårsvisa rapporter om de framsteg som gjorts för att uppnå målen i återhämtnings- och resiliensplanen i enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2021/241.

(13) Rysslands anfallskrig mot Ukraina och dess återverkningar utgör en existentiell utmaning för Europeiska unionen. Kommissionen har rekommenderat att stabilitets- och tillväxtpaktens nationella undantagsklausul ska aktiveras på ett samordnat sätt för att stödja EU:s insatser för en snabb och kraftig ökning av försvarsutgifterna, och detta förslag välkomnades av Europeiska rådet den 6 mars 2025.

(14) Enligt uppgifter som har validerats av Eurostat[13] ökade Nederländernas offentliga underskott från 0,4 % av BNP 2023 till 0,9 % 2024, medan den offentliga skulden minskade från 45,2 % av BNP i slutet av 2023 till 43,3 % i slutet av 2024. Enligt kommissionens beräkningar motsvarar denna utveckling en nettoutgiftsökning på 6,8 % år 2024. I 2025 års årliga lägesrapport uppskattar Nederländerna nettoutgiftsökningen 2024 till 5,7 %. Enligt kommissionens uppskattningar var nettoutgiftsökningen högre än vad som anges i den årliga lägesrapporten. Skillnaden mellan kommissionens beräkningar och de nationella myndigheternas uppskattningar beror på små skillnader i den uppskattade inverkan av diskretionära åtgärder på inkomstsidan. Enligt kommissionens uppskattningar var den finanspolitiska inriktningen[14], som omfattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, i stora drag neutral 2024.

---

12 De årliga lägesrapporterna för 2025 finns tillgängliga på https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_sv.

13 Eurostats euroindikatorer, 22.4.2025.

14 Den finanspolitiska inriktningen definieras som ett mått på den årliga förändringen av den offentliga sektorns underliggande finanser. Den syftar till att bedöma den ekonomiska impulsen från finanspolitiken, både den som är nationellt finansierad och den som finansieras genom EU-budgeten. Den finanspolitiska inriktningen mäts som skillnaden mellan i) den potentiella tillväxten på medellång sikt och ii) förändringen i primära utgifter exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan och

(15) I den årliga lägesrapporten beräknas enligt det makroekonomiska scenario som ligger till grund för Nederländerna budgetprognoser BNP i fasta priser öka med 1,9 % år 2025 och 1,5 % år 2026, och HIKP-inflationen beräknas uppgå till 3,0 % år 2025 och 2,4 % år 2026. Enligt kommissionens vårprognos 2025 förväntas BNP i fasta priser öka med 1,3 % år 2025 och 1,2 % år 2026 och HIKP-inflationen beräknas uppgå till 3,0 % år 2025 och 2,0 % år 2026.

(16) I den årliga lägesrapporten förväntas det offentliga underskottet öka till 2,3 % av BNP 2025 medan den offentliga skuldkvoten beräknas öka till 45,0 % till slutet av 2025. Denna utveckling motsvarar en nettoutgiftsökning på 7,9 % år 2025. I kommissionens vårprognos 2025 förutses ett offentligt underskott på 2,1 % av BNP 2025. Ökningen av underskottet 2025 återspeglar främst lägre inkomstskatter för privatpersoner, högre offentliga utgifter för ersättningar till anställda och ökad insatsförbrukning på grund av en högre bas än väntat 2024 och en minskning av vissa intäktskomponenter på grund av förväntningseffekter som ökade intäkterna 2024. Enligt kommissionens beräkningar motsvarar denna utveckling en nettoutgiftsökning på 7,0 % år 2025. Dessa lägre prognoser för nettoutgiftsökningen än i den årliga lägesrapporten beror på högre underutnyttjande i kommissionens beräkningar samt på små skillnader i fråga om inverkan av diskretionära åtgärder på inkomstsidan. Enligt kommissionens beräkningar förväntas den finanspolitiska inriktningen, som omfattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, vara expansiv med 0,6 % av BNP 2025. Den offentliga skuldkvoten förväntas öka till 45,0 % i slutet av 2025. Ökningen av skuldkvoten 2025 återspeglar främst budgetunderskottet och stock-/flödesjusteringar.

(17) Offentliga utgifter på 0,1 % av BNP förväntas bli finansierade av icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens 2025, jämfört med 0,1 % av BNP 2024, enligt kommissionens vårprognos 2025. Utgifter som finansieras av icke återbetalningspliktigt stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens möjliggör högkvalitativa investeringar och produktivitetshöjande reformer utan att ha någon direkt inverkan på Nederländernas offentliga saldo och skuldsättning.

(18) De offentliga försvarsutgifterna i Nederländerna låg kvar på en stabil nivå på 1,3 % av BNP år 2021–2023[15]. Enligt kommissionens vårprognos 2025 beräknas försvarsutgifterna uppgå till 1,5 % av BNP både 2024 och 2025. Detta motsvarar en ökning med 0,2 procentenheter av BNP jämfört med 2021.

(19) Enligt kommissionens vårprognos 2025 beräknas nettoutgifterna i Nederländerna öka med 7,0 % år 2025 och kumulativt med 14,3 % år 2024 och 2025. Enligt kommissionens vårprognos 2025 beräknas Nederländernas nettoutgiftsökning år 2025 överstiga den rekommenderade maximala ökningstakten med en avvikelse[16] på 1,4 % av BNP på årsbasis. För 2024 och 2025 sammantaget beräknas även den kumulativa ökningstakten för nettoutgifter överstiga den rekommenderade maximala ökningstakten, med en avvikelse på 1,4 % av BNP. De beräknade avvikelserna överskrider tröskelvärdet på 0,3 % av BNP för den årliga avvikelsen och tröskelvärdet på 0,6 % av BNP för den kumulativa avvikelsen. Sammantaget innebär detta att det

---

inbegripet utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsmedel.

15 Eurostat, enligt ändamålsklassificering av den offentliga förvaltningens utgifter (Cofog).

16 Från och med 2026 kommer dessa siffror att finnas med i det kontrollkonto som inrättats i enlighet med artikel 22 i förordning (EU) 2024/1263.

finns en risk för avvikelser från den rekommenderade maximala nettoutgiftsökningen, när utfallsdata för 2025 kommer att finnas tillgängliga nästa vår.

(20) I den årliga lägesrapporten beräknas det offentliga underskottet öka till 2,8 % av BNP 2026 medan den offentliga skuldkvoten beräknas öka till 47,8 % i slutet av 2026. Efter 2026 beräknas, i den årliga lägesrapporten, det offentliga underskottet minska till 2,0 % av BNP 2027 och 2,2 % av BNP 2028. Efter 2026 beräknas den offentliga skuldkvoten i sin tur öka till 48,5 % av BNP 2027 och till 49,2 % år 2028. Baserat på de politiska åtgärder som var kända vid prognosens stoppdatum förutses i kommissionens vårprognos 2025 ett offentligt underskott på 2,7 % av BNP 2026. Ökningen av underskottet 2026 återspeglar främst en reform av det militära pensionssystemet, som att enhetsbelopp överförs från regeringen till en pensionsfond som inte står under statlig kontroll, med en budgetpåverkan på 0,7 % av BNP, vilket registreras som en engångsåtgärd. Utan denna transaktion skulle saldot i de offentliga finanserna förbättras måttligt eftersom momssatserna för vissa varor och tjänster höjs och inkomstskatteskikten för privatpersoner inte är helt anpassade till inflationen. Denna utveckling motsvarar en nettoutgiftsökning på 3,8 % år 2026. Enligt kommissionens beräkningar blir den finanspolitiska inriktningen, som omfattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, i stora drag neutral 2026. Den offentliga skuldkvoten beräknas enligt kommissionen öka till 47,8 % i slutet av 2026. Ökningen av skuldkvoten 2026 återspeglar främst budgetunderskottet och stock-/flödesjusteringar.

Viktiga politiska utmaningar

(21) Det nederländska systemet för beskattning av privata inkomster behandlar vissa tillgångar annorlunda, vilket påverkar fördelningen av kapital och snedvrider ekonomiska beslut. Fastigheter och pensionsavgifter har förmånligare behandling, vilket ökar efterfrågan på marknaden för ägarbebodda bostäder och minskar hushållens disponibla inkomster på grund av höga pensionsavgifter. Innehav av tillgångar i fåmansföretag (företag där majoriteten av aktierna ägs av endast ett fåtal enskilda personer) gör det dessutom möjligt för skattebetalarna att skjuta upp skattebetalningarna för sådana intäkter, samtidigt som de fortfarande gynnas av dessa intäkter genom skattefria lån från bolaget. Dessutom beskattas hushåll med tillgångar på finansmarknaden efter förväntas avkastning, vilket inte är gynnsamt när den faktiska avkastningen är lägre. Till följd av detta är hushållens förmögenhet i Nederländerna starkt koncentrerad till illikvida typer av förmögenhet, såsom bostäder eller pensioner. Detta utsätter hushållen för större ekonomiska risker under ekonomiska chocker och leder i många fall inte till ett optimalt konsumtionsmönster under deras livstid, eftersom de disponibla inkomsterna pressas av höga pensionsavgifter och amorteringar på fastighetslån under den arbetsföra åldern. Den ojämlika skattebehandlingen inom och mellan tillgångstyper ger upphov till skattearbitrage, minskar skattesystemets förmåga att fungera som en automatisk stabilisator, förvärrar ekonomiska ojämlikheter och kan snedvrida den effektiva fördelningen av kapital. Till följd av detta är denna ojämlika behandling också relevant när det gäller att åtgärda makroekonomiska obalanser.

(22) Utöver de skatteincitament som nämns ovan har övervärderingen på bostadsmarknaden drivits på av en brist på nya bostäder. Regeringen skulle kunna skynda på planerna på att öka bostadsutbudet genom att på ett heltäckande sätt undanröja de hinder som för närvarande håller tillbaka bostadsbyggandet, och i synnerhet förenkla planerings- och tillståndsprocesserna som i genomsnitt tar upp till

6–7 år att slutföra, av en sammanlagd byggperiod på 10 år. Detta skulle bidra till att minska de makroekonomiska obalanserna.

(23) Den underutvecklade privata hyresmarknaden, som kännetecknas av höga kostnader och begränsade alternativ för hyresgäster, skapar stora problem när det gäller prisöverkomlighet och ökar låg- och medelinkomsthushållens risk för fattigdom. Den senaste tidens politiska utveckling, bland annat utvidgningen av hyresprisreglering, förbudet mot att köpa fastigheter endast för att hyra ut dem och förändringar i fråga om skattebehandlingen av hyresfastigheter, har förvärrat det befintliga bristande utbudet inom den privata hyressektorn. Bristen på hyresbostäder till överkomliga priser hindrar arbetskraftens rörlighet och konkurrenskraften. För att ta itu med detta problem skulle en ombalansering av incitamenten mellan att äga eller hyra sin bostad, och genom att göra investeringar mer attraktiva genom att låta marknadskrafterna verka i större utsträckning inom sektorn, kunna bidra till att utvidga den privata hyresmarknaden. Detta skulle i sin tur bidra till att minska de makroekonomiska obalanserna.

(24) Det nederländska systemet för långvarig vård och omsorg står inför stora utmaningar i form av en åldrande befolkning, kostsam institutionell vård och ett stort antal personer i beroendeställning. Nederländerna uppvisar bra resultat jämfört med de flesta medlemsstater när det gäller tillräckligheten, tillgängligheten och kvaliteten inom systemet för långvarig vård och omsorg samt arbetskraftens storlek inom området. Systemet sätter emellertid allt större press på statsbudgeten. År 2022 uppgick de totala utgifterna för långvarig vård och omsorg i Nederländerna till 3,8 % av BNP, vilket är det högsta värdet i EU med stor marginal. Dessutom förväntar sig kommissionen i sin rapport om åldrande 2024 att de ökade utgifterna för långvarig vård och omsorg fram till 2070 i Nederländerna kommer att vara bland de största i EU. Åtgärder för att ta itu med detta kan inkludera en anpassning av patientavgifterna, dvs. egenavgifter för patienterna, till kostnaden för den vård de får genom olika slags förmåner. Systemet skulle vara mer effektivt om patienterna valde vårdinrättning baserat på deras individuella vårdbehov, i stället för att välja den inrättning som har de lägsta patientavgifterna. Ytterligare investeringar för att skjuta fram behoven av långvarig vård och omsorg och förbättra tillhandahållandet av samhällsbaserad vård ännu mer skulle också kunna bidra till att minska kostnaderna. Dessa förbättringar skulle kunna säkerställa att systemets fördelar fördelas på ett mer effektivt sätt utan att systemets höga täckning och kvalitet äventyras.

(25) I enlighet med artikel 19.3 b i förordning (EU) 2021/241 och kriterium 2.2 i bilaga V till den förordningen omfattar återhämtnings- och resiliensplanen ett stort antal ömsesidigt förstärkande reformer och investeringar som ska vara genomförda senast 2026. Dessa förväntas bidra till att effektivt ta itu med alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i relevanta landsspecifika rekommendationer. Inom denna snäva tidsram är det viktigt att slutföra ett effektivt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet REPowerEU-kapitlet, för att stärka Nederländernas konkurrenskraft på lång sikt genom den gröna och den digitala omställningen, samtidigt som social rättvisa säkerställs. Att lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter, det civila samhället och andra berörda parter deltar på ett systematiskt sätt är fortsatt avgörande för att säkerställa ett brett ägarskap för ett framgångsrikt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen.

(26) Nederländerna har påskyndat genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen, som omfattar stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Fonden för en rättvis omställning (FRO) och Europeiska socialfonden+ (ESF+). Det är

viktigt att insatserna för ett snabbt genomförande av dessa program fortsätter samtidigt som deras faktiska effekter maximeras. Nederländerna vidtar redan åtgärder inom ramen för sina sammanhållningspolitiska program för att stärka konkurrenskraften och tillväxten. Samtidigt står Nederländerna fortfarande inför utmaningar, och det finns utrymme för att öka konkurrenskraften ytterligare, bland annat genom omskolning och fortbildning av utsatta grupper samt utveckling och tillverkning av kritisk teknik. I enlighet med artikel 18 i förordning (EU) 2021/1060 ska Nederländerna, som en del av halvtidsöversynen av sammanhållningsfonderna, se över varje program med beaktande av bland annat de utmaningar som identifierades i de landsspecifika rekommendationerna för 2024. Genom det förslag från kommissionen som antogs den 1 april 2025[17] förlängs tidsfristen för att lämna in en bedömning – för varje program – av resultatet av halvtidsöversynen till efter den 31 mars 2025. Det erbjuder också flexibilitet för att bidra till att påskynda programgenomförandet och incitament för medlemsstaterna att anslå sammanhållningspolitiska resurser till fem strategiska prioriterade områden för unionen, närmare bestämt konkurrenskraft inom strategisk teknik, försvar, bostäder, vattenresiliens och energiomställning.

(27) Den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP) skapar möjligheter till investeringar inom ett viktigt strategiskt prioriterat område för EU genom att stärka EU:s konkurrenskraft. Finansieringen för STEP kanaliseras via elva befintliga EU-fonder. Medlemsstaterna kan också bidra till InvestEU-programmet för att stödja investeringar inom prioriterade områden. Nederländerna skulle kunna utnyttja dessa initiativ för att stödja utvecklingen eller tillverkningen av kritisk teknik, inbegripet ren och resurseffektiv teknik.

(28) Utöver de ekonomiska och sociala utmaningar som hanteras med hjälp av återhämtnings- och resiliensplanen och andra EU-medel står Nederländerna inför flera andra utmaningar i samband med i) FoU-investeringar, ii) tillgången till finansiering, iii) beroendet av fossila bränslen, iv) överbelastning av elnätet, v) alltför stor kvävedeposition, vi) brist på arbetskraft och kompetens, vii) grundläggande färdigheter och viii) deltagande i program inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik (STEM).

(29) Nederländerna har ett välfungerande forsknings- och innovationssystem som rankas på fjärde plats i Summary Innovation-indexet. Den senaste tidens trender tyder dock på att den offentliga och privata FoU-intensiteten har sjunkit under EU-genomsnittet och för resten av världen, vilket kan stå i vägen för den långsiktiga konkurrenskraften. Framför allt står sektorer som tillverkningssektorn och sektorn för informations- och kommunikationsteknik (IKT) inför betydande investeringsgap, där investeringarna som en andel av mervärdet är lägre än i resten av euroområdet. FoU-investeringar i form av bruttoförädlingsvärde inom den privata sektorn släpar efter andra europeiska innovationsledare. Samtidigt sjunker de offentliga FoU-investeringarna under EU-genomsnittet och de senaste budgetnedskärningarna av den nationella tillväxtfonden har minskat det offentliga stödet till innovation ännu mer. För att ta itu med dessa utmaningar krävs en riktad strategi som fokuserar på viktiga konkurrensområden, investerar i forsknings- och testanläggningar och främjar den prioriterade teknik som beskrivs i den nationella teknikstrategin, inklusive kvantteknik, halvledare, AI och datavetenskap. Genom att stärka allmänhetens stöd för innovation kan Nederländerna

[17] Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om ändring av förordningarna (EU) 2021/1058 och (EU) 2021/1056 vad gäller särskilda åtgärder för att hantera strategiska utmaningar i samband med halvtidsöversynen – COM(2025) 123 final.

stärka innovationslandskapet och behålla sin ställning som europeisk innovationsledare.

(30) Trots att det i landet finns välkapitaliserade finansmarknader som fungerar som en stabil finansieringskälla för ekonomin, liksom en av de djupaste riskkapitalmarknaderna i EU, har vissa uppstartsföretag och expanderande företag svårt att få tillgång till finansiering. Framför allt står nystartade företag med kapitalbehov på över 10 miljoner EUR och expanderande företag som söker finansiering på över 50 miljoner EUR före storskalig kommersialisering inför ett finansieringsgap. De är kraftigt beroende av utländska investerare. Den nederländska regeringen har tillkännagivit flera initiativ för att göra det lättare för expanderande företag att investera genom Invest-NL och det nederländska riskkapitalinitiativet, men dessa initiativ måste genomföras och övervakas å ett ändamålsenligt sätt. Det nuvarande finansieringsgapet skulle kunna hindra innovativa investeringar och den långsiktiga konkurrenskraften, eftersom nystartade företag och expanderande företag uppvisar en högre produktivitetstillväxt än andra nya företag. För att ta itu med detta problem kan Nederländerna dra nytta av att använda finansieringsverktyg och finansieringssystem såsom garantier eller fond till fond-instrument för att kanalisera finansieringsresurser och locka till sig institutionella investerare som inhemska pensionsfonder, som är de största i euroområdet.

(31) Nederländerna är fortfarande mycket beroende av fossila bränslen. År 2023 stod olja och naturgas för 43,9 % respektive 33,8 % av landets sammanlagda energimix, medan andelen förnybar energi uppgick till endast 13,8 %. Detta gör den nederländska ekonomin sårbar för den globala prisutvecklingen och hindrar omställningen till en grön ekonomi. Trots att Nederländerna har påskyndat utbyggnaden av förnybara energikällor, särskilt den havsbaserade vindkraften, ligger andelen förnybar energi i landet fortfarande under EU-genomsnittet och under EU:s mål. Det krävs därför mer insatser för att Nederländerna ska kunna säkerställa en fortsatt utbyggnad av förnybara energikällor och uppnå EU:s mål för förnybar energi 2030. Detta skulle kunna inbegripa åtgärder för att minska de finansiella riskerna inom havsbaserad vindkraft för att investeringarnas attraktionskraft ska bibehållas inom sektorn.

(32) Överbelastningen av elnätet har förvärrats, vilket påverkar både landsbygds- och stadsområden och både överförings- och distributionsnäten. Detta hindrar omställningen till ren energi, hämmar den ekonomiska aktiviteten och undergräver Nederländernas konkurrenskraft. Nätoperatörer tvingas ofta avslå nya elproducenters och elkonsumenters ansökan om anslutning till nätet. Även om överbelastningen av nätet hanteras genom en kombination av investeringar i nät- och regleringsinitiativ förväntas överbelastningen av nätet att förbli en stor utmaning på kort till medellång sikt, vilket kräver fortsatt uppmärksamhet och åtgärder. Nederländerna skulle kunna dra nytta av att öka kapaciteten i sitt överförings- och distributionsnät, genomföra flexibilitetslösningar och minska antalet ringflöden på ett strukturellt sätt för att maximera elhandeln mellan elområden via befintlig gränsöverskridande infrastruktur.

(33) Den alltför stora kvävedepositionen, som huvudsakligen, men inte uteslutande, har sin grund i den intensiva jordbrukssektorn, förblir en stor miljöutmaning som i hög grad påverkar Nederländernas ekonomi. En alltför stor kvävedeposition leder till övergödning och försurning av mark och vattenförekomster, samtidigt som den för med sig betydande begränsningar för tillståndsgivningen för byggverksamhet, fördröjer den infrastruktur som behövs och påverkar landets konkurrenskraft. Kvaliteten på yt- och grundvattnet förblir också ett problem, eftersom många vattenförekomster inte uppfyller kraven i ramdirektivet för vatten och nitratdirektivet.

Det behövs därför ytterligare åtgärder för att på strukturell väg ta itu med den alltför stora kvävedepositionen från de sektorer som ligger bakom utsläppen och driva på omställningen till ett hållbart jordbruk, inklusive ekologiskt jordbruk. Nederländerna skulle särskilt kunna dra nytta av att införa jordbruksmetoder som syftar till att minska föroreningarna av näringsämnen och bekämpningsmedel samt utsläppen av växthusgaser.

(34) Andelen nederländska arbetstagare med flexibla eller tillfälliga anställningsavtal är nästan dubbelt så hög som EU-genomsnittet. Det finns dessutom olika incitament på den nederländska arbetsmarknaden som skapar ojämlika villkor för anställda och egenföretagare utan anställda, vilket möjliggör falskt egenföretagande och leder till en relativt hög andel egenföretagare på den nederländska arbetsmarknaden. Den stora andelen personer med flexibel anställning har bidragit till segmenteringen av arbetsmarknaden (dvs. uppdelningen av arbetsmarknaden i olika kategorier av arbetstagare med olika nivåer av anställningstrygghet och/eller tillgång till sociala förmåner och andra förmåner) och påverkar i oproportionerligt hög grad utsatta grupper såsom arbetstagare med lägre kompetensnivåer och personer med invandrarbakgrund. Dessa arbetstagare är mer benägna att fastna i otrygga anställningar med begränsad tillgång till utbildning, otillräckligt socialt skydd och en större risk för fattigdom bland förvärvsarbetande och social utestängning. Den stora andelen egenföretagare och personer med flexibel anställning kan också påverka produktivitetstillväxten, eftersom dessa anställningsformer ofta har färre möjligheter till lärande, utveckling och utbildning. Regeringen genomför ett åtgärdspaket för att minska incitamenten till egenföretagande och flexibel anställning. Detta inbegriper i) olika lagändringar för att begränsa falskt egenföretagande och minska skillnaderna mellan egenföretagare och anställda, som alla omfattas av den nederländska återhämtnings- och resiliensplanen, och ii) ett lagförslag som syftar till att garantera anställningstrygghet för personer med flexibla anställningsavtal. Det är avgörande att dessa planer genomförs på ett heltäckande och skyndsamt sätt för att ta itu med dessa ihållande problem på den nederländska arbetsmarknaden.

(35) Bristen på arbetskraft och kompetens är fortfarande en stor utmaning i Nederländerna och påverkar många olika sektorer, bland annat hälso- och sjukvård, utbildning, teknik och IKT. Nederländerna sticker också ut i detta avseende jämfört med andra länder, och det är betydligt mer sannolikt att nederländska företag rapporterar att de har svårt att anställa personal jämfört med EU-genomsnittet. Det finns flera strukturella faktorer som påverkar bristen på arbetskraft, däribland demografiska trender, långsam arbetskraftstillväxt och det låga genomsnittliga antalet arbetade timmar. Dessa begränsningar hämmar produktiviteten och konkurrenskraften. Trots ett högt deltagande har Nederländerna en outnyttjad arbetskraftspotential, särskilt bland människor med invandrarbakgrund och deltidsarbetande, i synnerhet kvinnor. För att öka arbetskraftsutbudet skulle människor kunna uppmuntras att arbeta fler timmar, bland annat genom politiska åtgärder som gör det möjligt att kombinera arbete med familje- och omsorgsansvar och genom att främja arbetskvalitet och bättre arbetsvillkor. Genom att locka till sig talanger kan man också öka arbetskraftsutbudet. Att ta itu med bristen på arbetskraft kommer att kräva en mångfasetterad strategi som inriktas på sektorspecifika hinder och främjar produktivitetshöjande investeringar. Att stärka möjligheterna till omskolning och fortbildning, särskilt för människor som står i utkanten av arbetsmarknaden, kommer att vara avgörande för att minska bristen, uppmuntra sektoriell rörlighet och stödja långsiktig ekonomisk motståndskraft. Politiska åtgärder på efterfrågesidan skulle kunna inriktas på att främja sektorer med högt mervärde samt sektorer med anknytning till samhällsutmaningar som utbildning

och hälso- och sjukvård, uppmuntra sektorsövergripande rörlighet och öka produktiviteten och investeringarna i forskning och utveckling.

(36) Nedgången i fråga om grundläggande färdigheter i Nederländerna är en av de största i EU och undergräver utbildnings- och arbetsmarknadsresultaten och konkurrenskraften. Även om Nederländerna fortfarande har en relativt stor andel högpresterande elever har antalet underpresterande elever ökat kraftigt inom matematik, naturvetenskap och läsning under det senaste årtiondet. Det är fyra gånger vanligare att elever med sämre förutsättningar underpresterar än andra elever. Lärarbristen är stor och kan påverka elevernas läranderesultat och hindra alla från att få tillgång till god utbildning, eftersom den varierar beroende på andelen elever med sämre förutsättningar i skolorna och mellan regionerna. För att ta itu med dessa problem skulle Nederländerna kunna utvärdera och se över befintliga åtgärder för att förbättra de grundläggande färdigheterna, som huvudplanen för grundläggande färdigheter som lanserades 2022, och överväga åtgärder för att förbättra elevernas läranderesultat, till exempel genom att göra det lättare att byta mellan olika utbildningsspår, med fokus på skolor med en mindre gynnad elevpopulation.

(37) Nederländerna står inför en utmaning när det gäller att säkerställa tillräckligt många utexaminerade på eftergymnasial nivå inom STEM-ämnena, vilket förvärrar kompetensbristen. Trots att andelen personer med högre utbildning överstiger EU-genomsnittet släpar landet efter i andelen högskoleutbildade inom STEM-ämnena. Det är särskilt kvinnor och studenter med invandrarbakgrund som är underrepresenterade inom STEM-ämnena. För att ta itu med detta problem kan riktat utbildningsstöd tillhandahållas, inklusive individanpassad vägledning och skräddarsydd undervisning. Sådana initiativ kan bidra till att undanröja hinder och uppmuntra underrepresenterade grupper att specifikt bedriva studier inom STEM-områdena.

(38) Mot bakgrund av de nära inbördes kopplingarna mellan ekonomierna i euroområdet och deras gemensamma bidrag till Ekonomiska och monetära unionens funktion, rekommenderade rådet 2025 att medlemsstaterna i euroområdet vidtar åtgärder, inbegripet genom sina återhämtnings- och resiliensplaner, för att genomföra 2025 års rekommendation om euroområdets ekonomiska politik. När det gäller Nederländerna bidrar rekommendationerna 2, 3 och 5 till att genomföra den första rekommendationen om konkurrenskraft för euroområdet, medan rekommendationerna 1, 4 och 5 bidrar till att genomföra den andra rekommendationen om motståndskraft för euroområdet, och rekommendation 1 bidrar till att genomföra den tredje rekommendationen om makroekonomisk och finansiell stabilitet för euroområdet som anges i rekommendationen för 2025.

(39) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och slutsatser om förekomsten av obalanser återspeglas rekommendationerna enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 i rekommendation 1. Den politik som avses i rekommendation 1 bidrar till att hantera sårbarheter med koppling till hög privat skuldsättning mot bakgrund av en övervärderad bostadsmarknad och sårbarheter som har koppling till det stora bytesbalansöverskottet. Rekommendation 1 bidrar både till att hantera obalanser och till att genomföra rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet i enlighet med skäl 38.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Nederländerna att 2025 och 2026 vidta följande åtgärder:

1. Förstärka de övergripande försvarsutgifterna och den övergripande försvarsberedskapen i enlighet med Europeiska rådets slutsatser av den 6 mars 2025. Säkerställa att nettoutgifterna följer den bana som rådet rekommenderade den 21 januari 2025. Anpassa beskattningen av olika typer av förmögenhetsinkomster, bland annat för att minska incitamenten för lånefinansierat bostadsägande. Undanröja hindren för uppförande av nya bostäder genom att förenkla planerings- och tillståndsförfarandena. Stödja utvecklingen av en privat hyressektor med överkomliga priser, bland annat genom att göra investeringar i sektorn mer attraktiva. Ta itu med den förväntade ökningen av åldersrelaterade utgifter för långvarig vård och omsorg genom att göra systemet mer kostnadseffektivt, bland annat genom att fördela fördelarna på ett mer effektivt sätt.

2. Mot bakgrund av de tillämpliga tidsfristerna för ett slutförande i god tid av reformer och investeringar enligt förordning (EU) 2021/241 säkerställa ett effektivt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet REPowerEU-kapitlet. Påskynda genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen (Eruf, FRO, ESF+), där så är lämpligt på grundval av de möjligheter som anges i halvtidsöversynen. Optimera användningen av EU-instrument, däribland tillämpningsområdet för InvestEU och den europeiska plattformen för strategisk teknik, för att förbättra konkurrenskraften.

3. Förbättra den offentliga och privata FoU-intensiteten genom att rikta stödet mot investeringar i viktig strategisk teknik. Åtgärda finansieringsgapet för nystartade företag i en senare fas och expanderande företag genom att utnyttja de finansieringsverktyg som finns tillgängliga och tillhandahålla incitament för att locka institutionella investerare.

4. Minska det övergripande beroendet av fossila bränslen genom att påskynda utbyggnaden av förnybara energikällor och förbättra energieffektiviteten, särskilt i byggnader. Minska överbelastningen av elnätet genom att öka överförings- och distributionsnätets kapacitet, införa flexibla lösningar, maximera handeln mellan elområden och förenkla tillståndsförfarandena i ännu högre grad. Genomföra strukturella åtgärder för att hantera den alltför stora kvävedepositionen och den försämrade vattenkvaliteten på ett effektivt sätt, särskilt genom ytterligare insatser för ett hållbart jordbruk.

5. Anta och genomföra åtgärder för att minska incitamenten att använda flexibla eller tillfälliga anställningsavtal. Genomföra omfattande åtgärder för att ta itu med bristen på arbetskraft och kompetens, bland annat genom att utnyttja underutnyttjad arbetskraftspotential, genom att stärka möjligheterna till omskolning och fortbildning för alla genom riktad och skräddarsydd aktiv arbetsmarknadspolitik och genom att uppmuntra rörlighet inom sektorer med hög produktivitet och sektorer som har anknytning till samhällsutmaningar. Förbättra de grundläggande färdigheterna, bland annat genom att ta itu med lärarbristen och ge mindre gynnade skolor skräddarsytt stöd, och öka deltagandet i STEM-program genom riktat utbildningsstöd och karriärrådgivning, särskilt för kvinnor och studenter med invandrarbakgrund.

Utfärdad i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande